

Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség

3100 Salgótarján, Bartók Béla út 10.

Számlaszám: 11741000 – 20153368

TÁJÉKOZTATÓ A NÓGRÁD MEGYEI TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Az 1990-es évek elején a Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség vezetősége is megújult. Az akkor megválasztott elnökség tagjai többségében (Gubola István elnök, Dr. Nyíri László főtitkár, Anda Józsefné, Pálinkás Gábor és Verbovszki Lászlóné) ma is a vezetőség tagjai. Kényszerűségi pótlást Angyal Barnabás és Csirke Pálné, (Ani) sajnálatosan bekövetkezett eltávozása (halála), és egy-egy vezetőségi tag elfoglaltság miatti lemondása igényelt. 1992-ben az új vezetőség az addigi Nógrád Megyei Természetbarát Bizottságot Nógrád Megyei Természetbarát Szövetséggé alakította át. Azóta szövetségünk a Nógrád Megyei Sportági Szakszövetségek Szövetsége keretében, önálló bankszámlával rendelkező, származtatott jogi személyiségként működik. A jelenlegi hét fős elnökség tagjai: **Gubola István elnök, Dr. Nyíri László főtitkár, Pálinkás Gábor túrafelelős, Verbovszki Lászlóné technikai és minősítési felelős, Józsa Gábor ifjúsági felelős, Anda Józsefné és Szota Erzsébet szervezők.**

Az 1992-ben porondra lépő új vezetőség tevékenységének középpontjában megyénk természetjáró feltételeinek biztosítása, a lehetőségek szerinti javítása, a természetjárás népszerűsítése és a megye természeti, geológiai, történelmi, kultúrtörténeti értékeinek megismertetése áll.

Az elnökség irányításával és koordinálásával az egyesületek tagjai folyamatosan végzik a turistaút-hálózat karbantartását, a szükséges jelzés felújításokat, a nagyobb érdeklődésre számot tartó helyekre pedig új jelezett turistautak kialakítását. Szabad legyen a teljesség igénye nélkül csak néhány nagyobb horderejű felújítást megemlíteni. Az elmúlt tízéves ciklusban háromszor került sor az OK-túra Nógrád megyei szakaszának teljes felújítására, legutóbb 2006-ban. 1995-ben a Balassagyarmat – Csesztve – Romhány közötti **S** \square , 1998-ban pedig a Balassagyarmat – Órhalom közötti **Z** \square jelzésű turistautakat alakítottuk ki. 1998-ban (az V. GYTOT kapcsán) a Karancs-Medves vidék valamennyi turistaútja jelzésének felújítását elvégeztük, a csomópontokba irányjelző táblákat és térképeket helyeztünk ki. 2002-ben az ISM támogatásával mintegy 160 kilométernyi (Kohász-kék Salgótarján – Istenmezeje közötti szakasza és leágazásai a Bárnai kövekhez, Somoskő – Ágasvár **P** \square és leágazásai, Salgótarján – Szentkút **Z** \square , stb.) turistaút teljes felújítását végeztük el. A Karancs-Medves 50, 35 és 20 km-es teljesítménytúrák útvonala (Bányász körút - **S** \square és leágazásai) minden évben felújításra kerül, de folytathatnánk a sort.

Szövetségünk vezetősége – mintegy hiánypótlásként – a turistakalauz iránt tapasztalható igény kielégítésére, s az időközben a környezetben bekövetkezett jelentős változások figyelembevételével Gubola István szerkesztésében, dr. Fancsik János és dr. Nyíri László közreműködésével 1996-ban a szövetség kiadásában megjelentette a **„Salgótarján és környéke túrakalauz”**-t. Ez a túrakalauz Salgótarjánnak a Karancs-Medves vidéknél bővebb környezetét foglalja magában. 37 túraleírása között a Mátra közelebb eső részére és a Cserhát legkeletibb területére vezetők is szerepelnek. 1999-ben ugyanez a szerzői hármas a Kereskedelmi és Iparkamara által szervezett falusi turizmus tanfolyamhoz **„Legyen a vendégünk”** címmel Nógrád megyét bemutató (földrajza, története, építészete, népművészet, népviselet, népszokások, hagyományos palócételek, túraajánlatok) tankönyvet írt és szerkesztett. 2003-ban a **„Kirándul a család Nógrád megyében”** kiadvány jelent meg a fenti szerzőktől. A 2000-ban megjelent **„Vendégváró Nógrád megye”** és a 2001-ben kiadott **„Vendégváró Salgótarján”** című könyvek turisztikai fejezetét Gubola István, a megyei szövetség elnöke készítette el, aki a megyénket lefedő **(A Karancs, a Medves és a Heves-Borsodi-dombság, A cserhát és A Mátra)** turistatérképek lektorálásában is rendszeresen részt vállalt. A **„Nógrád megye idegenforgalmi térképe”** (2002), a **„Túrázzon a Cserhátban”** (2004) és a **„Nógrád megye turisztikai térképe”** (2006) hátoldalain szereplő túraajánlatokat szintén a megyei szövetség elnöke, Gubola István állította össze.

Az országos terjesztésű folyóiratokban több, a Karancs-Medves kistáj különlegességeit bemutató, színes fotókkal illusztrált cikket jelentettünk meg. Így a Turista Magazinban:

Dr. Nyíri László és Verbovszki Lászlóné: A bárnai kövek (1999. július).

Dr. Nyíri László és Gubola István: A Zagyva felső szakasza (2003. január).

Dr. Fancsik János: A Bárna-patak forrásvidéke (2003. május).

Dr. Nyíri László és Gubola István: A Tarna forrásvidékén (2003. október).

A Mount Everestben:

Dr. Nyíri László és Gubola István: A bazalthegy tornya: Somoskő (2002. április).

Gubola István és dr. Nyíri László: A Karancs-Medves vidék gyöngyszeme: Szilvás-kő (2002. augusztus)

Gubola István és dr. Nyíri László: Tűzben született táj: A Salgó és a Boszorkány-kő (2003. július).

Az 1990-es évek második felében szövetségünk több országos és régiós találkozónak, tanácskozásnak volt a rendezője:

1997. május 7-8-án Salgótarjánban szövetségünk volt a házigazdája a Társadalmi Erdei Szolgálat (TESZ) XXXII. Országos Konferenciájának. Ez a

konferencia döntött TESZ átalakításáról, s kimondta az MTSZ fennhatósága alatt működő Természetvédelmi Szolgálat megalakulását.

1998. május 29-e és június 1-je között Salgótarján adott otthont a Gyalogos Természetjárók V. Országos Találkozójának, melyen változatos túrák keretében megmutattuk az ország különböző tájairól hozzánk érkező, közel félezer bakancsos turistának, sportbarátnak a minden időben sok látnivalót, természeti szépséget kínáló Karancs-Medves vidéket, de volt itt „Palóc Pompei” teljesítménytúra és városismereti verseny is, május 31-én este a Somoskői várnál pedig tűzijáték. A találkozó utáni időszakban több elismerő hangú levelet kaptak a rendezők, a Természetbarát Híradó 1998. júniusi számában a következőket írta a találkozóról: *„Az egyébként sikeres Országos Gyalogos Természetjáró Találkozóra felújították a Salgótarján környéki turistautakat. Nem csak mintaszerű útjelzések készültek, hanem a legfontosabb csomópontokban, elágazásoknál irányító táblákat is kihelyeztek. A lelkes és szakszerű munka eredményét örömmel nyugtázták a találkozó résztvevői. A gazdag programot alkalmanként egy-egy jégeső is élménydúsabbá tette. Külön meglepetés volt a szombat esti pazar tűzijáték a Somoskői vár tövében. A hazai résztvevőkön kívül a szomszédos Szlovákiából ott voltak a Losonci járás küldöttei és a Kárpát Természetbarát Liga (Románia) képviselői is Losonci barátaink tevékenyen részt vettek a szlovákiai túrák előkészítésében és lebonyolításában is. Köszönet érte.*

Úgy érzem, hogy Gubola István és segítői magasra tették a léceket a jövő évi rendezőknek ugyancsak igyekezniük kell, hogy majd átugorják”

1999-ben a megyei szövetség újabb megmérettetésére került sor, amikor október 1-3. között Salgótarjánban, a TIT bázison rendeztük a kelet-magyarországi megyék természetjáró vezetőinek háromnapos tanácskozását. A 10 megyéből és az MTSZ központjából mintegy 40 főnyi résztvevő érkezett. A Természetbarát Híradó 1999 novemberi számának a „Jó hangulatú Kelet-Magyar tanácskozás” című cikkében a következőket olvashattuk a rendezvénytől: *„Gubola István és csapata kitett magáért. A Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség kiválóan rendezte meg a Kelet-Magyar megyék természetbarát vezetőinek hagyományos találkozóját.*

Telitalálat volt a helyszín kiválasztása. A salgótarjáni TIT telep komfortos faházai és kiszolgáló épületei a legigényesebb túrázóknak is megfelelnek, nem is beszélve a környezetéről, és a Salgó-várra nyíló pazar kilátásról. Még az időjárás is kegyeibe fogadta a rendezőket. A máshol borongós, esős idő itt napfényre váltott és mind a három nap kitartott. A szokásos előadói programok közül kiemelkedett Dr. Nyíri László Bányászkerutát bemutató lenyűgöző diavetítése. A megye eddig rejtett értékei közül az Ipoly Unió titkára jóvoltából megismerhettük egy égerláp világát.

A szombati autóbuzos megye-járás során Szécsényben a Rákóczi-szoba, Balassagyarmaton a Palóc-múzeum, Szentkúton a Remete barlangok és a templom, Taron a stupa volt a cél. Az utóbbi helyen nemcsak a szabadon látogatható szentély épületébe, hanem az elmélyülésnek, a meditációnak helyt adó imaházba is betekintheztek az érdeklődők.

Vasárnap Szabó Imre főtktár adott tájékoztatást a Magyar Természetbarát Szövetség helyzetéről, lehetőségeiről és a jövő évi feladatairól – különös tekintettel az esedékes tisztújító közgyűlésekre, valamint a Wesselényi közalapítványról, majd a megyék adtak számot eredményeikről és gondjaikról.”

A szövetség megyei természetbarát találkozót szervezett 1996-ban Ágasváron, 1997-ben és 1999 Diósjenőn, 2000-ben pedig Szorospatakon, melyeken a losonci turisták is részt vettek.

1981-ben új „szakággal” bővült a hazai természetjárás. Ekkorra tehető ugyanis Magyarországon az első teljesítménytúra, a „Kinizsi Százas”, melyet aztán évről évre egyre több és több túra követett, egyre kedveltebbé, népszerűbbé vált a teljesítménytúrázás.

A Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség 1990-ben a „Karancs-Medves 35” teljesítménytúra megrendezésével csatlakozott a teljesítménytúrázás mozgalmához, melyet 1993-ban a „Karancs-Medves 50” teljesítménytúrával bővítettek. Azóta hagyományossá váltak minden év áprilisának utolsó szombatján a „Karancs-Medves 35” és a „Karancs-Medves 50” teljesítménytúrák, amelyeknek útvonala a kistáj legszebb részein, nagyrészt a **S** \square jelzésű Bányász körúton vezet végig. A kínálatot a családok és az általános iskolai korosztály adottságaihoz igazítva 2003-ban a Karancs-Medves 20” teljesítménytúrával bővítettük. A három túrát teljesítők száma évente 200-250 fő.

A teljesítménytúrázás térhódítására és a nagy érdeklődésre való tekintettel született meg 1994-ben a megyei szövetségnek az elhatározása, hogy a Karancs-Medves teljesítménytúrákon kívül egy-egy újabb teljesítménytúra keretében Nógrád megye, de elsősorban a Karancs-Medves bazaltvidéknek mindig más tájrészletét ismerteti meg az érdeklődőkkel. Ennek megfelelően több teljesítménytúra megrendezésére is sor került.

Szent László zarándoklati túra Salgótarján – Szentkút között, 1975. július 29.

„Romhányi csata 40” teljesítménytúra Balassagyarmat – Romhány között, 1976. január 13. és 1977. január 11.

„Palóc Pompei 30” teljesítménytúra Ipolytarnóc – Salgótarján között a Karancson át, 1977. szeptember 13. és 1978. május 25.

„A Medves kövein 40” teljesítménytúra 1999. szeptember 18. A túra ellenőrző pontjai az elnevezésnek megfelelően a Pécs-kő, a Bárnai Nagy-kő, Kis-kő, Szer-kő, a Szilvás-kő és Salgó (Boszorkány-kő) voltak.

„Förster Kálmán 20” emlék-teljesítménytúra” 2003. szeptember 1. Ezzel a túrával a város első polgármesterének állítottak emléket, aki közéleti tevékenysége mellett kimagasló turisztikai érdemeket is szerzett.

Az Európai Gyalogtúrázók Szövetsége (EWV) 2000-ben minden év szeptemberének második hétvégéjét Európai Túranappá nyilvánította. A Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség a Losonci Turista Klubbal összefogva a 2004. szeptember 12-én megrendezett, „Magyar-szlovák határon át” elnevezésű teljesítménytúrákkal és túrákkal csatlakozott az EWV rendezvényéhez. Ezúttal a Karancs-Medves vidék és a szomszédos Cseres-hegység területén vezető nemzetközi gyalogtúrák során a kistáj legérdekesebb geológiai képződményeivel és kultúrtörténeti emlékeivel ismertették meg az ide látogatókat.

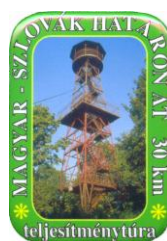
A rendezvény teljesítménytúrái:

„Magyar-szlovák határon át 30” teljesítménytúra.

„Förster Kálmán 20” emlék-teljesítménytúra.

Ezen a két távon időhöz nem kötött túravezetési túrákat is kínáltunk az érdeklődőknek. A túrákon összesen 642 fő vett részt, ez volt a legnagyobb létszám egész Európában. Ezt a francia-német határmenti túra követte 609 fővel.

A nagy érdeklődésre való tekintettel, a „Magyar-szlovák határon át 15” (családoknak ajánlott) teljesítménytúrával és túrával kibővítvé 2005-ben és 2006-ban is megrendeztük a túrákat. A résztvevők száma mindegyik alkalommal meghaladta a 350 főt.

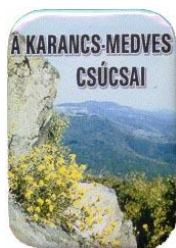
A megyei szövetség kettős céllal indította útjára jelvénytulajdonos túramozgalmait: egyrészt, hogy bekapcsolja az országos természetbarát mozgalomba, másrészt pedig, hogy bemutassa a túrakedvelőknek a nógrádi táj szépségeit, geológiai különlegességeit, történelmi emlékeit és kultúrtörténeti értékeit. A túramozgalmakhoz megjelentetett, színes borítóval ellátott igazolófüzetek a felkeresendő látnivalókról rövid ismertetőt tartalmaznak.

Legrégebbi túramozgalmuk a „Nógrádi vártúrák”, amely a Nógrád megyében fellelhető várromok felkeresését, a hozzájuk kapcsolódó történelmi események, irodalmi érdekességek megismerését tűzte ki céljául. A teljesítéshez az igazolófüzetben ajánlott 16 nógrádi vár közül legalább 8-at

kell felkeresni. A teljesítőket kitűzővel jutalmazzuk. A túramozgalom iránt az 1970-es években óriási volt az érdeklődés. Követelményét már 1982-re 3000-en teljesítették. Azóta már négyszer kellett megújítani az igazolófüzetet. Az évenkénti teljesítők száma 100-150 fő.

A „Karancs-Medves csúcsai” túramozgalom 1996-ban indult újtára. A teljesítés feltétele, hogy tetszőleges sorrendben és útvonalon fel kell keresni az igazolófüzetben ismertetett (Karancs, Kápolna-hegy, Salgó, Boszorkánykő, Somoskői várhegy, Pécs-kő, Somlya, Szilvás-kő, Kis-Szilvás-kő, Szer-kő, Bárnai Kis-kő, Bárnai Nagy-kő) 12 csúcsot. Az évenkénti teljesítők száma 100-150 fő.

2001-től él a „Nógrád megye természetjárója” túramozgalom. E megtisztelő címet az nyerheti el, aki Ágasvártól a Csóványosig végigjárja az Országos-Kék-túra (OKT) 140 km hosszú nógrádi szakaszát, és teljesíti a Karancs-Medves 35 vagy 50 teljesítménytúrát, vagy részleteiben végigjárja a 35 km hosszú, **S** \boxtimes jelzésű Bányászkerutát. Az évenkénti teljesítők száma itt is 60-80 fő.

A megyei szövetség a hagyományos túrái közül mindig kiemelt figyelmet fordított az 1980-as évek elejétől élő március 15-i Petőfi Sándor emléktúra megrendezésére. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc koszorúzással egybekötött megünneplésére évente 300-400 fő gyalogol ki a Salgóvár bazaltsziklájára felerősített emléktáblához.

Az igazoló füzetek a Nógrád Megyei Természetbarát Szövetségtől szerezhetők be (3100 Salgótarján, Bartók Béla út 10.), megrendelhető a szövetség címén, vagy telefonon 06 70 942 3005. A teljesítést követően az igazoló füzetet a Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség címére kell

eljuttatni, s az értékelést követően a kitűzővel, jelvényel együtt visszajuttatjuk tulajdonosának.

Az 1990-es években fokozatosan nőtt Salgótarján és térsége iránt a turisztikai érdeklődés, s ez több túravezetőt is igényelt. A megnövekedett igények kielégítése és az utánpótlás bővítése érdekében a megyei természetbarát szövetség 1999 első félévében túravezető képző tanfolyamot szervezett, és májusban bronzjelvényes kategóriában 4 fő, ezüstjelvényes kategóriában pedig 14 fő tett sikeres vizsgát.

1991 októberében a losonci turisták egy 42 fős csoportja a Mátrába tervezett túrájukhoz túravezetőt kért a salgótarjáni természetjáróktól. A Galyatető – Kékes-tető – Mátraháza útvonalon Gubola István a megyei szövetség elnöke vezette végig a vendégeket. A jó hangulatú túrát követően a Nógrád Megyei Természetbarát Szövetség és a Losonci Turista Klub között gyümölcsöző kapcsolat alakult ki, rendszeressé vált a közös túrázás, az egymás rendezvényein való részvétel. Hagyományossá váltak a minden év január végén Látky és az Ipoly-forrás környékén tett túrák, valamint az október végi határ menti közös túra a Somoskői várhoz. Ez utóbbi túrán a losonci bakancsosok a Söreg (vár) – Abroncsos-puszta – Somoskő, a salgótarjániak pedig a Somoskőújfalu – Bukovinka (Bikkrét) – Krúdy-forrás – Somoskő útvonalon gyalognak a találkozási helyre (Somoskő), majd a tanösvény elejénél lévő fogadóépületnél szalonnasütés melletti baráti beszélgetéssel zárják a túrát. De kölcsönösen részt vesznek egymás rendezvényein, találkozóin, még az országos találkozóikon is. Nagy közös akciója volt a két szervezetnek az Európai Túranap keretében 2004. szeptember 12-én lebonyolított „Magyar-szlovák határon át” elnevezésű teljesítménytúrákkal és túrákkal egybekötött rendezvény.

A Borsod-Abaúj-Zemplén, a Heves és a Nógrád megyei természetbarát szövetségek 2003. szeptember 27-én megalakították az Észak-magyarországi Régiós Természetjáró Szövetséget, melyet a cégbíróság 2004 februárjában jegyzett be. A régiós szövetség a három megye turistáinak jobb együttműködését, a közös lehetőségek feltárását és kiaknázását, közös rendezvények szervezését hivatott szolgálni. Az Európai Túranap keretében 2006. szeptember 8-10. között a nógrádiak Salgótarjánban rendezték a Gyalogos Természetjárók I. Észak-magyarországi Regionális és Nemzetközi Találkozóját, melynek célja elsősorban a gyalogos természetjárók részére egy nemzetközi rendezvény keretében lehetőséget biztosítani a személyes találkozásra, kölcsönös tapasztalatszerzésre, együtt túrázásra, teljesítménytúrázásra, versenyzésre, valamint Salgótarján, a vulkáni kúpokkal ékesített Karancs – Medves vidék és a történelmi Nógrád határon túli kis szeletének megismertetése volt. A találkozó 380 résztvevőjének (48 fő Losonc és környéki, 45 fő Bács-Kiskun megyei) három teljesítménytúrát, öt túravezetéses túrát, két éjszakai túrát és egy szlovákiai autóbuszos túrát kínáltak a szervezők.

Rendszeres együttműködést valósítunk meg az országos szövetséggel, a megyei sportirodával, a megyében működő természetbarát egyesületekkel és a megyei, városi sportvezetőkkel. Jó kapcsolatot építettünk ki az Ipoly Erdő Rt-vel, a Bükk Nemzeti Park Nógrád megyei illetékeseivel és a természetvédelem szakembereivel, a különböző társadalmi szervezetekkel.

A szövetségünkönél érvényesített természetjárók száma 2006-ig 300-350 fő között mozgott. 2006-ban 265 főre csökkent.

Salgótarjáni Kohász Természetjáró Club: 95 fő

Zöld Út Természetjáró Egyesület: 48 fő

Salgó Természetbarát Egyesület: 37 fő

Vörös Meteor Természetjáró Egyesület: 38 fő

Hegyek-völgyek Vándorai Kör: 26 fő

Pásztói Szabadidő Sport Egyesület: 15 fő

Petőfi Sport Egyesület: 5 fő

Ágasvár Természetbarát Egyesület: 1 fő

Salgótarján, 2007. 01. 16.

Gubola István